FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT CARL OTTO LENZ
fremsat den 21. marts 1985 *

Høje Domstol.

A. Sagsøgeren i denne sag — en højtstående tjenestemand i den juridiske tjeneste under Rådet for De europæiske Fællesskaber med nederlandsk statsborgerskab (kategori A) — købte i Belgien en byggegrund, på hvilken han lod opføre et hus, hvori han har boet siden oktober 1979. En del af de nødvendige midler lånte han i tyske mark i en tysk bank med hjemsted i Düsseldorf, som i Bruxelles har en afdeling, der ikke er selvstændig. Først blev der oprettet en lånekontrakt i april 1978 (hvorefter der oprindelig skulle betales en månedlig ydelse på 426 DM og derefter — da rentesatsen var variabel — efter en renteforhøjelse fra april 1981 596 DM pr. måned) og senere endnu en lånekontrakt i april 1979 (hvorefter der med en fast rentesats skulle betales en månedlig ydelse på 1 410 DM). For begge låns vedkommende stillede låntageren pantesikkerhed for en periode af 15 år i den erhvervede byggegrund (imidlertid blev pantehæftelsen åbenbart delvis indfriet på grund af afdragsbetaling før tiden).

Under henvisning til de af ovennævnte kontrakter flydende forpligtelser anmodede sagsøgeren allerede i oktober 1979 om, at der hver måned af hans løn overførtes 1 836 DM (nemlig summen af de oprindelige ydelser) direkte til den nævnte banks afdeling i Bruxelles, jfr. artikel 17, stk. 2, i bilag VII til tjenestemandsvedtægten, som lyder således:

»På de betingelser, der fastsættes gennem en ordning udarbejdet efter fælles aftale mellem Fællesskabernes institutioner og efter udtalelse fra Vedtægtsudvalget, kan tjenestemanden:

a) gennem den institution, han tilhører, regelmæssigt lade en del af sine indtægter indtil et beløb, der svarer til det af ham modtagne udlandstillæg eller særlige udlandstillæg, overføre:

   — enten i valutaen i det af Fællesskabernes medlemslande, i hvilket han er statsborger,

   — eller i valutaen i den af medlemsstaterne, i hvilken han har bopæl, eller hvor et familiemedlem, han har forsørgerpligt over for, opholder sig,

   — eller i valutaen i det foregående tjenesteland, eller i det land, hvor hans institutions hovedsæde er beliggende, såfremt det drejer sig om en tjenestemand, der gør tjeneste uden for Fællesskabernes område;

b) lade foretage regelmæssige overførsler, der overstiger det i litra a), in limine, nævnte maksimumsbeløb, dersom de er bestemt til dækning af udgifter, der især fremkommer på grund af regelmæssige og dokumenterede forpligtelser uden for det land, i hvilket institutionen har sæde, eller det land, i hvilket han gør tjeneste;

c) undtagelsesvis og i behørigt begrundede tilfælde få tilladelse til, ud over disse

* Oversat fra tysk.

regelmæssige overførsler at lade beløb overføre, som han måtte ønske at disponere over i de i litra a) omhandlede valutaer.«

Som det fremgår af svarskrivelsen af 25. oktober 1979 blev ansøgningen afslået med den begrundelse, at sagsøgeren var nederlandsk statsborger, hvorfor artikel 17, stk. 2, litra a), ikke kunne anvendes. Sagsøgeren, som i den foreliggende sag har anført, at han støttede sin ansøgning på artikel 17, stk. 2, litra b), forfulgte ikke sagen yderligere.

Derimod indgav han i januar 1982 under henvisning til den nævnte bestemmelse en anmodning, som nu vedrørte det i mellemtiden til 2 006 DM ændrede beløb. Den indeholdt først (den 6. januar 1982) en anmodning om, med virkning fra 15. februar 1982, at overføre beløbet til bankafdelingen i *Bruxelles*; efter en henvendelse til administrationen blev anmodningen den 12. januar 1982 ændret således, at overførslen skulle ske til en konto i den nævnte banks afdeling i *Aachen*. I en følgeskrivelse af 6. januar 1982 blev der udtrykkelig henvist til artikel 17, stk. 2, litra b), i bilag VII til tjenestemandsvedtægten samt til den i forbindelse hermed indførte ordning, som trådte i kraft i januar 1980; det blev anført, at der, da sagsøgeren var forpligtet til at afdrage et lån i tyske mark, var tale om en forpligtelse uden for Belgien, således som det anerkendes for betalingsforpligtelser på grundlag af lånekontrakter, som indgås med BHW Beamtenheimstättenwerk Gemeinnützige Bausparkasse für den öffentlichen Dienst GmbH, et selskab med begrænset hæftelse efter tysk ret. Den 29. januar 1982 blev også denne anmodning afslået af administrationen med den begrundelse, at der i virkeligheden ikke var tale om en forpligtelse uden for Belgien, da lånet var ydet af en bankafdeling i Bruxelles, og sagsøgerens kreditor således var etableret i Belgien.

Den 9. februar 1982 indbragte sagsøgeren en klage over afgørelsen, da han følte sig udsat for forskelsbehandling i forhold til tjenestemænd, som den nævnte bestemmelse anvendes på med hensyn til forpligtelser over for Beamtenheimstättenwerk. Han gjorde herved gældende, at det måtte være afgørende, at långiver er en juridisk person med hjemsted i Forbundsrepublikken Tyskland; det kunne derimod ikke være afgørende, at lånekontrakten var indgået med en afdeling i Belgien, som ikke kunne handle for egen regning.

Herefter modtog han den af generalsekretæren for Rådet trufne afgørelse nr. 211/82 af 23. marts 1982. Under henvisning til artikel 17 i bilag VII til tjenestemandsvedtægten og den til gennemførelse deraf indførte ordning, navnlig artikel 5 (hvori der henvises til artikel 17, stk. 2, litra c)), samt til, at sagsøgeren havde økonomiske forpligtelser i tyske mark, blev det i nævnte afgørelse undtagelsesvis bestemt, at der i perioden april 1982 — marts 1983 kunne overføres 2 000 DM af sagsøgerens løn til en konto i Tyskland. Det blev endvidere understreget, at tilladelsen gjaldt, indtil »der skete en ændring i den situation, som var lagt til grund«, og at sagsøgeren var forpligtet til at give oplysning om »ethvert moment, der kunne ændre hans situation«.

Herefter sendte sagsøgeren den 29. maj 1982 en skrivelse til generaldirektøren for administrationen. Han understregede heri dels — i erkendelse af, at der i den nævnte afgørelse henvistes til artikel 17, stk. 2, litra c), i bilag VII til tjenestemandsvedtægten -

at den indgivne anmodning opfyldte forudsætningerne i artikel 17, stk. 2, litra b), som derfor alene burde have været anvendt. Dels udtalte sagsøgeren, at han ikke havde interesse i at anfægte afgørelsen, da han antog, at tilladelsen ville blive forlænget stiltiende eller i det mindste ved en simpel anmodning herom, såfremt situationen ikke ændrede sig. Han erklærede ligeledes, at han — såfremt der ikke blev givet oplysning om det modsatte — gik ud fra, at tilladelsen ville blive forlænget, så længe han havde økonomiske forpligtelser i tyske mark.

Herefter modtog sagsøgeren den af Rådets generalsekretær den 18. juni 1982 trufne afgørelse nr. 629/82. Ifølge afgørelsen blev den tidligere meddelte tilladelse ophævet med virkning fra juli 1982, idet det anførtes, at den situation, som lå til grund for afgørelsen af 23. marts 1982, havde ændret sig; det blev yderligere anført, at den eventuelt tilladte overførsel af en del af sagsøgerens løn fortsat ville finde sted med et beløb »svarende til højst 35% af nettovederlaget«.

Hertil skal imidlertid anføres, at der ved udtrykket *situation*, som anvendtes i afgørelsen, henvistes til de foranstaltninger, som i december 1981 blev truffet af Institut belgo-luxembourgeois des changes (Det belgisk-luxembourgske Vekselinstitut), og som derefter i juni 1982 blev lempet i betydelig grad (herefter kunne der kun anvendes 25% af den løn, som blev indbetalt på EF-tjenestemænds konvertible konti, til køb af udenlandsk valuta på det regulerede marked). Her skal ligeledes bemærkes, at sagsøgeren åbenbart under hensyntagen til punkt 2 i afgørelse nr. 629/82 i august 1982 indgik en opsparingskontrakt med Beamtenheimstättenwerk — som senere er ændret flere gange — og følgelig hver måned lod 35% af sit nettovederlag overføre til Beamtemheimstättenwerk via generalsekretariatet.

En af sagsøgerens kollegaer fremsatte i en skrivelse af 25. juni 1982 til Rådets generalsekretær sine bemærkninger til afgørelse nr. 629/82, og sagsøgeren selv gjorde det samme i en skrivelse af 30. juni 1982 til generaldirektøren for den juridiske tjeneste (i slutningen af sidstnævnte skrivelse bad sagsøgeren udtrykkeligt om, at begge skrivelser blev videresendt til generalsekretæren). I førstnævnte skrivelse henvistes til, at de ændringer, som i Belgien var indtrådt på konvertibilitetsområdet (og som skulle ligge til grund for afgørelsen), intet havde at gøre med sagsøgerens betalingsforpligtelser, som havde bestået i længere tid; der var ikke indtrådt ændringer for sagsøgerens vedkommende, og eventuelle ændringer burde vurderes på grundlag af artikel 17, stk. 2, litra b) i bilag VIII (skal formentlig være bilag VII) til tjenestemandsvedtægten. Sagsøgeren anførte selv i sin skrivelse, at det for anvendelsen af den nævnte vedtægtsbestemmelse — for at sikre ligebehandling med låntagere hos Beamtenheimstättenwerk — måtte være afgørende, at der er tale om tilbagebetalingsforpligtelse i tyske mark over for en tysk bank; derimod må det være uden betydning, hvor kontrakten er indgået, samt at kreditorbanken har en afdeling i Bruxelles. Idet han gav udtryk for den opfattelse, at de belgiske foranstaltninger vedrørende konvertibilitet var irrelevante for en fortolkning af vedtægten, anmodede han derfor om, at den trufne afgørelse blev taget op til fornyet overvejelse.

Endelig skal det tilføjes, at Rådets generalsekretær i en skrivelse af 26. juli 1982 i besvarelse af sagsøgerens skrivelse af 29. maj 1982 udtalte, at der ved afgørelsen af 23. marts 1982 var tale om en »ekstraordinær foranstaltning til afhjælpning af de negative virkninger, som situationen på konvertibilitetsområdet havde haft på det

pågældende tidspunkt«, og den kunne derfor ikke opretholdes »på et tidspunkt, hvor der blev indført fuld konvertibilitet for de udbetalte vederlag«. For så vidt angår problemet vedrørende regelmæssige overførsler i tyske mark af en del af vederlaget, anførtes yderligere, at artikel 17 i bilag VII til tjenestemandsvedtægten og den til gennemførelse deraf indførte ordning kunne føre til divergerende fortolkninger; det kan kun »efter aftale med de andre institutioner« fastlægges, hvordan disse bestemmelser skal anvendes, og en arbejdsgruppe har derfor fået pålagt at undersøge de forskellige aspekter af dette spørgsmål.

Da sagsøgeren ikke var tilfreds med denne behandling, anlagde han den 21. september 1982 sag ved Domstolen. Han nedlagde følgende påstande:

— Den af generalsekretæren for Rådet trufne afgørelse af 18. juni 1982 annulleres.

— I det omfang, det er nødvendigt, annulleres den stiltiende afvisning af sagsøgerens administrative klage af 9. februar 1982.

— Det statueres, at sagsøgerens oprindelige anmodning er i overensstemmelse med artikel 17, stk. 2, litra b) i bilag VII til tjenestemandsvedtægten, hvilket gælder med virkning fra februar 1982.

— Rådet tilpligtes at erstatte enhver skade, sagsøgeren har lidt eller vil lide i denne sammenhæng (på tidspunktet for sagsanlægget androg skaden 17 624 BFR).

Rådet har påstået afvisning, subsidiært frifindelse, idet sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

B. Efter min opfattelse skal der anlægges følgende vurdering af tvisten.

Formaliteten

1. Det fremgår klart af stævningen i sin helhed, at sagsøgeren først og fremmest ønsker at opnå en positiv besvarelse af den i januar 1982 indgivne anmodning om anvendelse af artikel 17, stk. 2, litra b), i bilag VII til tjenestemandsvedtægten på hans indtægter med henblik på at opfylde sine forpligtelser over for en tysk bank.

a) For så vidt der i denne anledning er nedlagt en *anerkendelsespåstand*, har Rådet anført, at en sådan påstand — da den ikke er hjemlet i Fællesskabets tjenestemandsret — principielt bør afvises.

Efter min opfattelse er der imidlertid ingen grund til her at tage stilling til dette problem. Det kan nemlig fastslås, at der for sagsøgeren blot er tale om at opnå en retsbegunstigelse (udstedelse af en begunstigende forvaltningsakt) på grundlag af den nævnte vedtægtsbestemmelse. Han må derfor forelægge en ansøgning i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 90; såfremt ansøgningen afslås kan han indbringe en klage; afvises denne, kan der inden for en frist på tre måneder anlægges sag ved Domstolen.

Sagsøgeren fulgte denne fremgangsmåde, idet han den 6. januar 1982 forelagde en ansøgning, og da denne blev afslået, indbragte han den 8. februar 1982 en klage. Det afgørende er således, hvilken skæbne der blev klagen til del, og om klageren efter en afvisning har forholdt sig korrekt med henblik på at indbringe sagen for Domstolen. Er det ikke tilfældet — og det skal jeg straks tage stilling til — er det givet ikke ved hjælp af et anerkendelsessøgsmål muligt at opnå en afklaring af det rejste problem, da dette ville føre til en omgåelse af de for sådanne sager i tjenestemandsvedtægten fastsatte frister.

b) Det er oplyst, at sagsøgeren, da hans ansøgning blev afslået, rettidigt indgav en klage den 8. februar 1982. Rådet har imidlertid anført, at klagen allerede blev afvist ved afgørelse nr. 211/82 af 23. marts 1982. Denne stadfæstede afgørelsen af 29. januar 1982, som var genstand for sagsøgerens klage. Følgelig burde sagen være anlagt inden for en frist på tre måneder, inklusive den for Belgien gældende af hensyn til afstanden forlængede frist, altså inden udgangen af juni 1982.

Såfremt man ikke vil fortolke afgørelsen af 23. marts som en afgørelse vedrørende sagsøgerens klage, må klagen under alle omstændigheder anses for stiltiende afvist den 9. juni 1982 (artikel 90, stk. 2, andet afsnit, sidste punktum). I dette tilfælde burde sagen senest — under hensyn til den for Belgien gældende forlængede frist — være anlagt den 11. september. Det kan således fastslås, at stævningen ikke blev indgivet rettidigt den 21. september 1982.

aa) Denne vurdering er sikkert rigtig, for så vidt den vedrører overførsel af en del af sagsøgerens vederlag *fra februar* 1982, samt tilkendelse af erstatning (på grundlag af forskellen mellem de sædvanlige vekselkurser og de for artikel 17 i bilag VII til tjenestemandsvedtægten gældende), fordi der i februar og marts 1982 ikke blev foretaget overførsler i henhold til den nævnte vedtægtsbestemmelse.

Det fremgår nemlig klart af afgørelse nr. 211/82, at der først *fra april* 1982 blev givet tilladelse til overførsel af et beløb på 2 000 DM; en tilsvarende ansøgning for februar og marts 1982 blev således ikke udtrykkeligt, men derimod stiltiende afvist. Som følge heraf burde sagsøgeren allerede ultimo juni 1982 have indbragt sagen for Domstolen; da stævningen imidlertid først blev indgivet i efteråret 1982, kan han derimod ikke forfølge sagen yderligere.

Det tilsvarende gælder *erstatningskravet* vedrørende februar og marts (som der allerede henvistes til i klagen af 8. februar). Da formålet hermed blot er at sikre sagsøgeren de rettigheder, som han mener at have ifølge den positive besvarelse af hans ansøgning fra januar 1982, må det anses for udelukket at gennemføre et sådant resultat ved hjælp af et erstatningskrav, eftersom sagsøgeren undlod rettidigt at påklage den forvaltningsakt, som angiveligt fremkaldte skaden. I modsat fald kunne de i tjenestemandsvedtægten fastsatte frister omgås ved at rejse erstatningssøgsmål over for forvaltningen.

bb) Jeg kan yderligere tilslutte mig Rådets opfattelse, hvorefter *sagsøgerens klage* — hvori han fastholdt sit krav om, at artikel 17, stk. 2, litra b), i bilag VII til tjenestemandsvedtægten skulle anvendes — *blev stiltiende afvist ved afgørelse nr. 211/82.*

I et af punkterne i denne afgørelse henvises der ganske vist rent generelt til artikel 17 i tjenestemandsvedtægtens bilag VII. At det i virkeligheden var meningen at henvise til artikel 17, stk. 2, litra c), fremgår imidlertid tydeligt *af* henvisningen til artikel 5 i den til gennemførelse af artikel 17 indførte ordning (hvori der udelukkende henvises til artikel 17, stk. 2, litra c)), *af* fremhævelsen af, at der »helt undtagelsesvist« gives tilladelse til overførelse (hvilket ligeledes er i overensstemmelse med artikel 17, stk. 2, litra c), i bilag VII), samt *af* det forhold, at tilladelsen er *tidsbegrænset* til et år; denne tidsbegrænsning ville være uforståelig ved anvendelse af

artikel 17, stk. 2, litra b), med henblik på en betalingsforpligtelse over en periode på — dengang — ca. ti år.

Således har sagsøgeren i øvrigt også forstået afgørelsen, hvilket uden vanskelighed kan udledes af hans skrivelse af 29. maj 1982. Han anførte, at der i artikel 5 i den til gennemførelse af artikel 17 indførte ordning henvises til artikel 17, stk. 2, litra c), og han fortsatte, »jeg er fortsat af den opfattelse, at min ansøgning fuldt ud opfylder betingelserne efter bestemmelsens litra b), således at litra b) efter min opfattelse *kunne være* anvendt særskilt«. Samtidig udtalte han sin forventning om, at gennemførelsesordningens artikel 6 måtte blive anvendt *analogt* på ham, dvs. at han var klar over, at denne bestemmelse ikke umiddelbart kunne anvendes, netop fordi den kun vedrører overførsler efter artikel 17, stk. 2, litra a) og b).

Herefter ligger det snublende nær at antage, at spørgsmålet, om sagsøgeren har krav på anvendelse af artikel 17, stk. 2, litra b), i tjenestemandsvedtægtens bilag VII, kun kan afgøres i et søgsmål, som rejses senest tre måneder efter udstedelsen af afgørelse nr. 211/82 af 23. marts 1982, og at denne frist ikke er overholdt ved indgivelse af en stævning i september 1982.

Selv om man også til gunst for sagsøgeren antager, at beslutning nr. 211/82 af 23. marts 1982 ikke kunne anses for en afvisning af sagsøgerens klage af 8. februar 1982, blev klagen senest stiltiende afvist ved fristens udløb den 9. juni 1982 (jfr. vedtægtens artikel 90, stk. 2, andet afsnit, sidste punktum. I så fald ville søgsmålsfristen være udløbet den 11. september, og stævningen af 23. september er således heller ikke rettidigt indgivet.

Afgørelse nr. 629/82 af 18. juni 1982 kan under ingen omstændigheder betragtes som en afgørelse vedrørende sagsøgerens klage af 8. februar 1982.

Der kan heller ikke være tale om i forbindelse med afgørelse nr. 629/82 af 18. juni 1982 at anvende artikel 91, stk. 3, i tjenestemandsvedtægten, der bl.a. bestemmer:

»... når der imidlertid på en stiltiende afvisning inden for klagefristen følger en udtrykkelig afvisning af en klage, løber klagefristen på ny«.

Det strander blot på, at den nævnte afgørelse på ingen måde indeholder en udtrykkelig afvisning af klagen vedrørende anvendelse af artikel 17, stk. 2, litra b), i bilag VII, men — når bortses fra den i afgørelsens punkt 2 omtalte tilladelse — alene en tilbagekaldelse af den i afgørelse nr. 211/82 meddelte tilladelse (som vedrører artikel 17, stk. 2, litra c).

En anden betragtning støttes på sagsøgerens forsøg på nu at udlægge afgørelse nr. 211/82 på en anden måde end i sin skrivelse af 29. maj 1982. Efter Rådets opfattelse (det fremgår i alt fald ganske klart af skrivelsen af 26. juli 1982, ligesom opfattelsen støttes af andre overvejelser) blev afgørelse nr. 211/82 udstedt som foreløbig foranstaltning til udligning af de i Belgien i december 1981 fastsatte bestemmelser på konvertibilitetsområdet. Heroverfor har sagsøgeren anført, at dette ikke var nødvendigt, da der for at opfylde løbende forpligtelser i udenlandsk valuta også var mulighed for i en belgisk bank at optage et lån i francs til den regulerede kurs svarende til den del, hvormed forpligtelserne overstiger 25% af vederlaget (sagsøgeren har selv den 9. marts 1983 gjort

brug af denne mulighed, hvilket Rådets administration var vidende om). Han har tilføjet, at artikel 17, stk. 2, litra c), under ingen omstændigheder kan finde anvendelse på hans forhold, da der her udelukkende er tale om *enkeltstående* overførsler (hvorimod sagsøgeren har løbende forpligtelser), og fordi en tjenestemand, som er *nederlandsk* statsborger, ifølge bestemmelsen ikke kan få tilladelse til overførsel i *tyske mark*. Da der tilmed ikke er mulighed for at begrunde en sådan vedtægtsstridig foranstaltning med, at den var tvingende nødvendig (de nævnte belgiske foranstaltninger kunne nemlig også på anden vis — f.eks. ved betaling i konvertible francs — være imødegået), og da netop kun artikel 17, stk. 2, litra b), gav sagsøgeren mulighed for en overførsel af tyske mark, må det heraf ifølge sagsøgeren følge, at afgørelse nr. 211/82 i virkeligheden støttedes på sidstnævnte bestemmelse og således netop ikke indeholdt en stiltiende afvisning af hans klage. Hertil skal dog bemærkes, at der allerede ifølge de af mig påviste momenter ikke kan være tvivl om, at afgørelse nr. 211/82 faktisk støttedes på artikel 17, stk. 2, litra c). Det er lige så sikkert — jeg kan her tilslutte mig Rådets opfattelse — at det for at afgøre, om et søgsmål vedrørende artikel 17, stk. 2, litra b), kan admitteres, er uden betydning, om artikel 17, stk. 2, litra c), burde være anvendt i sagsøgerens tilfælde. Det er kun afgørende, at en sådan anvendelse var tilsigtet, og at det dermed samtidig blev klart, at artikel 17, stk. 2, litra b), ikke kunne finde anvendelse.

Endelig er det også klart, at sagsøgeren med urette som begrundelse for, at sagen admitteres, har påberåbt sig dommen i sag 54/77 [1]

1 — Dom af 9. marts 1978, 54/77, Herpels mod Kommissionen, Sml. 1978, s. 585.

(hvorefter søgsmålsfristen ved ændring af en i første omgang anfægtet afgørelse forlænges og først løber fra en endelig og uddybende stillingtagen til det af sagsøgeren påklagede forhold). I den nævnte sag (der var her tale om et afslag på betaling af udlandstillæg) blev den første negative afgørelse nemlig senere ændret — ved ydelse af et personligt udligningstillæg — således at det faktisk kunne hævdes, at afgørelsen om at fratage udlandstillægget var gjort til genstand for fornyet prøvelse. I den foreliggende sag er sagsforholdet imidlertid et andet, da afgørelse nr. 211/82 i virkeligheden ikke indebar nogen ændring af afvisningen af de på artikel 17, stk. 2, litra b) støttede krav. Afgørelsen må snarere anses for en stadfæstelse, og samtidig traf Rådet en ny foranstaltning i henhold til artikel 17, stk. 2, litra c), som senere blev ophævet ved afgørelse nr. 629/82. Under disse omstændigheder kan det vanskeligt antages, at søgsmålsfristen, for så vidt angår afvisningen af de på artikel 17, stk. 2, litra b), støttede krav, først begyndte at løbe fra fremsendelsen af afgørelse nr. 629/82, dvs. fra fremsendelsen af en afgørelse, hvori der slet ikke blev taget stilling til sagsøgerens egentlige forhold.

c) Det skal således blot fastslås, at for at behandle spørgsmålet, om sagsøgeren kunne gøre krav på anvendelse af artikel 17, stk. 2, litra b), i tjenestemandsvedtægtens bilag VII fra 15. februar 1982, må sagen anses for ikke at være rettidigt anlagt den 21. september 1982. Derfor bør den afvises, for så vidt angår dels påstanden om annullation af afvisningen af sagsøgerens klage af 9. februar 1982, dels anerkendelsespåstanden

og erstatningspåstanden, for så vidt afgørelsen indebar, at artikel 17, stk. 2, litra b) ikke anvendtes på sagsøgeren i februar og marts 1982.

Herefter finder jeg det ikke nødvendigt også at tage stilling til endnu en formalitetsindsigelse, som hænger sammen med spørgsmålet, om sagsøgeren ikke — for så vidt angår vurderingen af en eventuel anvendelse af artikel 17, stk. 2, litra b) — mangler den nødvendige *søgsmålsinteresse*, *da* han ifølge afgørelse nr. 629/82 fik tilladelse til at overføre 35% af sit vederlag til udlandet, *da* han — under påberåbelse af artikel 17, stk. 2, litra b) — faktisk gjorde brug af denne tilladelse i forbindelse med en boligopsparingskontrakt indgået med Beamtenheimstättenwerk, og *da* det ifølge artikel 3 i den til gennemførelse af artikel 17 fastsatte ordning ikke var muligt at foretage yderligere overførsler.

2. Som bekendt har sagsøgeren ligeledes i stævningen nedlagt påstand om *annullation af afgørelse nr. 629/82.*

Overholdelsen af søgsmålsfristen rejser for så vidt ikke noget problem, da sagsøgeren, som han ubestridt har anført, først den 21. juni 1982 modtog den nævnte afgørelse, og med denne dato som udgangspunkt er stævningen den 21. september indgivet rettidigt, når den for Belgien gældende forlængede frist tages i betragtning. Ud fra to andre synspunkter kan der imidlertid rejses vivl om, hvorvidt sagen kan admitteres; det drejer sig for det første om tilsidesættelse af tjenestemandsvedtægtens artikel 91, stk. 2, (manglende *forudgående klage*) og for det andet om *manglende søgsmålsinteresse.*

a) Vedrørende det første punkt har sagsøgeren anført to betragtninger til støtte for sin opfattelse. For det første mener han, at det ikke var nødvendigt at indgive endnu en klage, da afgørelse nr. 629/82 indeholdt en endelig fastlæggelse af Rådets synspunkt vedrørende anvendelsen af artikel 17, stk. 2, litra b), i tjenestemandsvedtægtens bilag VII og derfor måtte anses for en bekræftelse af afslaget af 29. januar 1982 på sagsøgerens anmodning om, at den nævnte bestemmelse måtte finde anvendelse, hvilken afgørelse allerede var påklaget. For det andet mener han, at de allerede nævnte skrivelser, dels skrivelsen af 25. juni 1982 fra en af sagsøgerens kolleger til Rådets generalsekretær, dels sagsøgerens egen skrivelse af 30. juni 1982 til generaldirektøren for den juridiske tjeneste, må betragtes som en klage, såfremt en sådan trods alt måtte anses for nødvendig.

Jeg finder ikke disse betragtninger overbevisende.

aa) Efter sin ordlyd er det helt klart, at der ikke på nogen måde i afgørelse nr. 629/82 tages stilling til anvendelsen af artikel 17, stk. 2, litra b), i tjenestemandsvedtægtens bilag VII eller til sagsøgerens klage af 9. februar 1982. Ser man bort fra den deri indeholdte overførselstilladelse, begrænses virkningen af afgørelsen til en ophævelse af afgørelse nr. 211/82, som imidlertid er udstedt med hjemmel i artikel 17, stk. 2, litra c). Det kan således ikke hævdes med sikkerhed, at afgørelse nr. 629/82 indeholder et endeligt afslag på sagsøgerens anmodning om anvendelse af artikel 17, stk. 2, litra b).

bb) De nævnte skrivelser kan ikke anses for en klage, allerede fordi de *ikke udtrykkeligt betegnes som sådan.* Det må ganske vist anerkendes, at der ikke stilles formkrav til den i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 90 gældende procedure (hvilket muligvis kan udledes af dommen i sag 54/77 [1] I den foreliggende sag må det

1 — Dom af 9. marts 1978, 54/77, Herpels mod Kommissionen, Sml. 1978, s. 585.

imidlertid ikke glemmes, at sagsøgeren har en juridisk uddannelse. Det kan således forventes, at han betegner sine skriftlige henvendelser korrekt, således som det også entydigt er sket, for så vidt angår hans klage af 9. februar 1982.

Yderligere er det vigtigt, at der i de nævnte skrivelser — nærmere betragtet — slet ikke henvises til *indholdet* af afgørelse nr. 629/82, og at de heller ikke af den grund kan anses for klager over denne afgørelse. Det gælder helt entydigt, for så vidt angår skrivelsen fra sagsøgerens kollega. Heri henvises nemlig i det væsentlige til, at sagsøgerens forpligtelser i tyske mark må være omfattet af artikel 17, stk. 2, litra b), i tjenestemandsvedtægtens bilag VII, og der anmodes om, at der gives et udtømmende svar på sagsøgerens anmodning, som vedrører den nævnte bestemmelse. Det kan imidlertid ikke hævdes, at skrivelsen indeholder en egentlig klage over indholdet af afgørelse nr. 629/82 (tilbagekaldelse af undtagelsestilladelsen efter artikel 17, stk. 2, litra c). — Det forholder sig åbenbart på samme måde med sagsøgerens skrivelse. Også her gøres det nemlig gældende, at forudsætningerne for at anvende artikel 17, stk. 2, litra b), er opfyldt, da der består en forpligtelse i tyske mark, og der henvises til, at han aldrig har modtaget et fyldestgørende svar hverken på sin ansøgning vedrørende denne bestemmelse eller den hertil svarende klage (hvilket som allerede nævnt ikke blev behandlet i afgørelse nr. 629/82). Når det yderligere — uden nærmere præcisering — anføres, at afgørelse nr. 629/82 indeholder en selvmodsigende begrundelse og tilsidesætter sagsøgerens berettigede forventning, kan man med rette rejse spørgsmålet, om kravene til en klage virkelig opfyldes blot ved at anmode om, at en afgørelse gøres til genstand for fornyet overvejelse.

b) For så vidt angår sagsøgerens *søgsmålsinteresse*, kan jeg yderligere tilslutte mig Rådets betragtninger vedrørende afgørelse nr. 629/82.

Jeg skal her først endnu en gang bemærke, at sagsøgeren ifølge denne afgørelse også fik tilladelse til overførsel af 35% af vederlaget (åbenbart med hjemmel i artikel 17, stk. 2, litra b), i tjenestemandsvedtægtens bilag VII samt i artikel 2 i den til gennemførelse heraf fastsatte ordning), og at sagsøgeren anvendte denne tilladelse i forbindelse med en boligopsparingskontrakt indgået med Beamtenheimstättenwerk. Det er yderligere af betydning, at summen af regelmæssige overførsler ifølge ordningens artikel 3 ikke må overstige 35% af det månedlige nettovederlag. Såfremt afgørelsen annulleres delvis, således at tilbagekaldelsen af afgørelse nr. 211/82 ophæves, vil den i sidstnævnte afgørelse meddelte tilladelse til overførsel af 2 000 DM for højst et år igen få gyldighed. Det lader sig imidlertid ikke realisere, selv om sagsøgeren havde anvendt sine overførselsmuligheder efter afgørelse nr. 629/82 og således havde udtømt sine retlige muligheder. Det kan faktisk heller ikke fastslås, af hvilken grund han skulle have interesse i annullation af det punkt i afgørelse nr. 629/82, hvori afgørelse nr. 211/82 annulleres. Det kan navnligt ikke fastslås, om man kan forestille sig, at overførslerne til Beamtenheimstättenwerk med tilbagevirkende kraft delvis kunne ledes over den banks konto, over for hvilken sagsøgeren havde betalingsforpligtelser ifølge en lånekontrakt. Åbenbart overvejer sagsøgeren — som det kan udledes af hans indlæg — også kun at nedsætte sin opsparingskontrakt med Beamtenheimstättenwerk *for fremtiden*, såfremt han får medhold i samtlige påstande; herved vil han yderligere få mulighed for at opfylde sine øvrige bankfor-

pligtelser ved overførsel efter artikel 17, stk. 2, litra b).

c) Endelig er det herefter ligeledes klart, hvorledes sagsøgerens *erstatningskrav* — så vidt det vedrører tiden efter juli 1982 — skal vurderes. Da sagsøgeren ifølge afgørelse nr. 629/82 fik tilladelse til i størst muligt omfang at overføre en del af sine indtægter på de i artikel 17, stk. 2, litra b), fastsatte vilkår og gjorde brug af denne tilladelse, kan det ikke anerkendes, at behandlingen af hans oprindelige anmodning, som støttedes på artikel 17, stk. 2, litra b), skulle være udtryk for forskelsbehandling. Han har i alt fald ikke tilstrækkelig godtgjort, at en overførselstilladelse med det formål at afdrage hans bankgæld har større værdi for ham end den med Beamtemheimstättenwerk indgåede opsparingskontrakt, og han har navnlig ikke gjort det klart, hvorved Rådet ved behandlingen af hans forskellige forhold skulle have gjort sig skyldig i *tjenstlige fejl*, som er afgørende for hans erstatningskrav. Hans erstatningspåstand kan således heller ikke antages til realitetsbehandling, allerede fordi fejlene ikke er tilstrækkelig præciseret.

3. Herefter skal kun fastslås, at sagsøgeren i det hele ikke har klaret den hurdle, som kunne føre til realitetsbehandling af sagen, hvorfor denne af nævnte grunde må afvises.

Da jeg anser det nævnte resultat for uundgåeligt (også selv om det må anerkendes, at Rådets administration ved behandlingen af sagsøgerens forhold kunne have udtrykt sig med større klarhed — navnlig ved begrundelsen af afgørelserne nr. 211/82 og nr. 629/82), skal jeg ikke subsidiært tage stilling til realiteten. Såfremt Domstolen imidlertid ikke måtte tilslutte sig min vurdering af formaliteten, skal jeg naturligvis, såfremt det måtte ønskes, yderligere tage stilling til realiteten.

C. Jeg skal herefter sammenfattende foreslå, at den af Brautigam anlagte sag afvises. I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, og artikel 70, første led, bærer parterne selv deres egne omkostninger. Der ses ingen grund til at give sagsøgte medhold i påstanden om, at sagsøgeren betaler samtlige sagens omkostninger.